

منابع و مسائل تامین خاک مناسب خاکریزی در جنوب غرب دشت خوزستان (مطالعه موردی پروژه کانال انتقال آب AMC3 و AMC4)

محمد رضا اقبالی^۱، محمدجهانشاهی^۲، فریدمقدم^۳

۱- رییس گروه مکانیک خاک و منابع قرضه دفتر فنی سازمان آب و برق خوزستان

۲- مدیر دفتر آب و خاک دفتر فنی سازمان آب و برق خوزستان

۳- مدیر امور نظارت و رسیدگی دفتر فنی سازمان آب و برق خوزستان

Eghbali.51@gmail.com

چکیده

بسیاری از مناطق جنوبی دشت خوزستان با فقر شدید منابع خاک ریز دانه جهت خاک ریزها مواجه می باشند. در این مقاله محدودیت منابع و مشکلات مرتبط با تهیه خاک مناسب برای خاک ریزی قطعات سوم و چهارم کانال انتقال دشت آزادگان بررسی و ارائه شده است. تجربه های بدست آمده از این پروژه نشان می دهند که خاکهای CL (در طبقه بندی یونیفاید) مهمترین منابع خاک ریزی منطقه به شمار می آیند و استفاده از آنها برای خاک ریزی منوط به اصلاح و بهسازی شرایط فیزیکی و مکانیکی آنها می باشد. همچنین با توجه به مشخصه های موجود خاک منابع قرضه داری PI و درصد گچ بالا می باشد. راهکارهای عملی جهت اصلاح آنها ارائه شده است موارد مطرح شده در مقاله بر دشواری روند تامین خاک مناسب در این منطقه تاکید دارد و پیش بینی می نمایند این مسئله یکی از محدودیت های اصلی توسعه شبکه های آبیاری و زهکشی در این مناطق در آینده نزدیک باشد. در همین زمینه راهکارهای به منظور حل مشکل ارائه شده است.

کلمات کلیدی: کانال، معادن خاک، درصد گچ، خوزستان، دشت آزادگان

مقدمه

استان خوزستان از دو منطقه کوهستانی و دشت تشکیل شده است که غالب سازندهای تشکیل دهنده قسمت کوهستانی مربوط به دوران سوم زمین شناسی است و قسمت دشت ها مربوط به دوران کواترنری یا دوران چهارم زمین شناسی است. در دشت خوزستان که از پای کوههای زاگرس چین خورده شروع می شود و بطرف جنوب خلیج فارس منتهی می گردد. رسوبات از دانه درشت شروع شده و بتدریج رسوبات دانه ریز جای آنها را می گیرد تا اینکه در جنوب استان کاملاً رسوبات دانه ریز جایگزین می شود. این رسوبات حاصل فعالیت رودخانه های کارون، دز، کرخه و جراحی و دیگر جریانهای سطحی استان است که عمدتاً از رس، سیلت، ماسه و گاهی شن و ژئیس تشکیل شده است و بصورت تپه ماهور، مخروطه افکنه و تراس های رودخانه ای گسترش دارد.

مشکل طرح

با توجه به اینکه کانال در خاک ریزی قرار دارد و بستر کانال از رس لای دار و ماسه تشکیل شده است. باید خاک نامناسب کف تعویض و خاک مناسب جایگزین گردد. همچنین با توجه به نیاز طرح و کمبود خاک در منطقه معادن موجود جواب گوی نیاز طرح نبوده، از طرفی اغلب راهکارهایی که توسط کارفرما و مهندسان مشاور برای اصلاح و بهبود شرایط خاک توصیه می شود مخالفت صریح یا ضمنی پیمانکاران